

Sopwith 1½ Strutter
двомісний винищувач

Серед усіх британських літаків Першої Світової війни Sopwith 1½ Strutter посідає особливе почесне місце - він став першим винищувачем, озброєним синхронізованим кулеметом. Створений на фірмі Sopwith Aviation Company Kingston on Thames під керівництвом Томаса Сопвіча, LCT (Land Clerget Tractor - так спочатку назвали літак) вперше злетів у повітря в грудні 1915 року. Після вдалих випробувань фірма Sopwith отримала попереднє замовлення на 1½ Strutter (так через характерну форму підкосів крила назвали новий Sopwith).

Вже в квітні 1916 року 1½ Strutter отримало 5-е авіа крило Королівської Морської Повітряної Служби (RNAS); військове командування, задоволене характеристиками літака, замовило додаткову кількість літаків як двомісної версії (тип 9400, винищувач), так і одномісної (тип 9700, бомбардувальник). Невдовзі Королівський Повітряний Корпус (RFC), поінформований про успіх нового літака, також замовив 1½ Strutter для своїх потреб. Фірма Sopwith не могла самостійно виконати таке об'ємне замовлення, тому ліцензія на виробництво 1½ Strutter була передана фірмам Morgan, Hooper, Westland, Mann&Egerton, Ruston&Proctor, Vickers. Загалом англійські фірми (Sopwith та субконтрактори) збудували 1282 1½ Strutter різних версій.

В цей самий час Франція, авіація якої не мала літака подібного типу, придбала ліцензію на виробництво 1½ Strutter. Французькі літаки отримали власну назву - 1.A2 (двомісний розвідник) та 1.B2 (двомісний бомбардувальник). Разом з одномісною версією 12 французьких фірм збудували 4797 літаків; окрім того, ще до початку ліцензійного будівництва, Франція отримала деяку кількість 1½ Strutter від англійців.

Незважаючи на величезну кількість збудованих машин, 1½ Strutter дуже швидко морально застарів: вже в 1917 році англійські машини були переведені до "другої лінії"; у лавах французьких ВПС за станом на 1 квітня 1918 року залишалися 395 літаків типів 1.A2 та 1.B2 (ще близько 1100 машин залишалися у резерві). Америка закупила у Франції 514 літаків перш за все, для навчальних потреб.

Великобританія продала 148 1½ Strutter Росії, 27 - Бельгії, 17 - Румунії, 15 - Японії та 10 - Греції. Деякі машини випадково потрапили до Латвії, України, Голландії.

Після закінчення Першої Світової війни 1½ Strutter ще деякий час залишався на бойовій службі в Великобританії, Франції, США та Радянській Росії, але вже в середині 20-х років вони були остаточно визнані застарілими і зникли зі сцени.

Sopwith 1½ Strutter
two seat fighter

Among British WWI warplanes the Sopwith 1½ Strutter occupied an honored place because it was the first Allied fighter equipped with a synchronized machine gun. Designed by the Sopwith Aviation Company in Kingston on Thames led by Thomas Sopwith, it was first known as the Sopwith LCT (or Land Clerget Tractor). First flight of the new plane took place in mid-December 1916 and after successful trials the Sopwith company received an initial order from the Admiralty. Soon the new Sopwith obtained its own unusual name, 1½ Strutter, because the cabane struts with their distinctive W form were reminiscent of half-struts.

The early-built 1½ Strutter (it often had no armament for the pilot) began to appear in April 1916; the first unit, equipped with the new fighters, was No 5 Wing RNAS. The Navy, satisfied by its performance, gave additional orders to the Sopwith Company. Moreover, the RFC also ordered the new plane. The two-seat version, designated Type 9400, was a fighter plane, and the single-seat (Type 9700) machine was for bombing roles. The Sopwith Company could not implement such a big order and licenses were given to the Morgan & Co, Hooper, Westland, Vickers, Mann & Egerton, and Ruston & Proctor companies. Sopwiths and the subcontractors built a total of 1282 1½ Strutters of all types.

At the same time France urgently needed a new type of fighter-bomber because Voisins and Farman were totally obsolete. Impressed by reports of 1½ Strutter success, France first purchased a limited quantity directly from Britain, and soon obtained a license for the manufacture of 1½ Strutters. French-built planes received their own designations: 1.A2 for two-seat reconnaissance planes, and 1.B2 for two-seat fighter-bombers. Together with the single-seat version, France built in total 4497 planes.

Notwithstanding satisfactory performance, the 1½ Strutter very quickly become obsolete. During mid-1917 the majority of British 1½ Strutters were withdrawn from the front line; French machines fought until mid-1918 (nearly 395 aircraft, with 1100 others in reserve). The United States purchased 514 aircraft from France, primarily for the training role. Britain sold 148 1½ Strutters to Russia, 27 to Belgium, 17 to Rumania, 15 to Japan and 10 to Greece. Very limited numbers of the type served in Latvia, Ukraine, and Holland. After the end of World War One 1½ Strutters served for some time in Britain, France and Soviet Russia, but by the mid-Twenties it was declared obsolete and disappeared.

Sopwith 1½ Strutter
zweistzige Kampfflugzeuge

Unter den britischen Flugzeugen hat die Sopwith 1½ Strutter einen Ehrenplatz, da sie das erste mit einem synchronisierten Maschinengewehr ausgerüstete Flugzeug der Alliierten war. Konstruiert wurde die zuerst als Sopwith LCT (Land Clerget Tractor, übersetzt etwa: Landflugzeug, Clerget-Motor, Zugschrauber) bezeichnete Maschine von der Sopwith Aviation Company in Kingston on Thames, die von Thomas Sopwith geleitet wurde. Der Jungfernflug der neuen Maschine fand Mitte Dezember 1916 statt und nach erfolgreichen Tests bekam die Firma Sopwith einen ersten Auftrag von der Admiralität. Schnell erhielt die neue Maschine von Sopwith einen eigenen Namen, da die W-förmigen Stützstreben am Rumpf sehr an halbe Streben erinnerten. Die ersten 1½ Strutter (oft ohne MG für den Piloten) erschienen im April 1916 an der Front und die erste mit dem neuen Kampfflugzeug ausgerüstete Einheit war der No 5 Wing des RNAS. Die Navy war mit der Leistung des Flugzeuges sehr zufrieden und vergab weitere Aufträge an die Firma Sopwith. Zusätzlich orderte auch das RFC die neue Maschine. Die zweisitzige Version (als Typ 9400 bezeichnet) war ein Kampfflugzeug und die einsitzige Maschine (Typ 9700) wurde als Bomber eingesetzt. Die Sopwith Company konnte solche großen Aufträge nicht alleine erfüllen und daher wurden Lizenzen an die Firmen Morgan & Co., Hooper, Westland, Vickers, Mann & Egerton und Ruston & Proctor vergeben. Zusammen mit den Lizenznehmern baute Sopwith insgesamt 1282 1½ Strutter aller Varianten.

Zur gleichen Zeit benötigte Frankreich dringend ein neues Militärflugzeug da ihre Voisins und Farman völlig veraltet waren. Beeindruckt von den Berichten mit den Erfolgen der 1½ Strutter bestellte Frankreich anfangs eine Anzahl Flugzeuge direkt in Großbritannien, erwarb jedoch schon bald eine Lizenz zur eigenen Herstellung der Maschinen. Die in Frankreich gebauten Flugzeuge erhielten eigene Bezeichnungen: 1.A2 für zweisitzige Aufklärungsflugzeuge und 1.B2 für zweisitzige Kampfflugzeuge/Bomber. Inklusiv der einsitzigen Variante baute Frankreich insgesamt 4497 Maschinen des Typs.

Trotz ihrer zufriedenstellenden Leistung veraltete die 1½ Strutter sehr schnell. Mitte 1917 wurde die Mehrzahl der britischen Sopwith 1½ Strutter von der Front abgezogen, während die französischen Maschinen noch bis Mitte 1918 im Einsatz waren (etwa 395 Flugzeuge und weitere 1100 in Reserve). Die USA kauften von Frankreich 514 Maschinen, vor allem zur Pilotenschulung. Großbritannien verkaufte 148 1½ Strutter an Russland, 27 an Belgien, 17 an Rumänien, 15 an Japan und 10 an Griechenland. Eine kleine Anzahl wurde auch in Litauen, der Ukraine und Holland geflogen. Nach dem Ende des 1. Weltkrieges wurde die Sopwith 1½ Strutter noch für einige Zeit in Großbritannien, Frankreich und in Sowjet-Russland verwendet, jedoch wurden sie Mitte der Zwanziger Jahre für veraltet erklärt und verschwanden allmählich.

Технічні характеристики

Розмах крила, м	10,21
Довжина, м	7,70
Швидкість макс., км/год	164
Час підйому на 2000 м	9 хв 15 сек
Зльотна вага	975 кг
Практична стеля	4720 м
Двигун	110 к.с. Clerget 9Z або 130 к.с. Clerget 9B або 110 к.с. Le Rhone 9J
Озброєння	0.303 кулемет Vickers, 0.303 кулемет Lewis
Бомбове завантаження	до 50 кг

Performances

Wingspan, m	10,21
Length, m	7,70
Speed, max, km/h	164
Time of 2000 m reaching	9 min 15 sec
Take off weight, kg	975
Service ceiling, m	4720
Powerplant	110 h.p. Clerget 9Z or 130 h.p. Clerget 9B or 110 h.p. Le Rhone 9J
Armament	0.303 Vickers, fixed, synchronized 0.303 Lewis, flexible, in turret
Bombs	up to 50 kg on external racks

Technische Charakteristik

Spannweite, m	10,21
Länge, m	7,70
Höchstgeschwindigkeit, km/St	164
Aufsteigens 2000 m	9 min 15 sec
Startgewicht, kg	975
Praktische Gipfelhöhe, m	4720
Motor	110 P.S. Clerget 9Z oder 130 P.S. Clerget 9B oder 110 P.S. Le Rhone 9J
Maschinengewehre	0.303 Vickers und 0.303 Lewis
Bomben	bis 50 kg

Інструкція

УВАГА - Прочитати обов'язково!

Перед початком роботи уважно вивчіть інструкцію для складання моделі. Деталі з рамок вирізати за допомогою гострого ножа або гострозубців. Номери деталей позначені цифрами: 1, 2, 3... Рамки, в яких знаходяться деталі, позначені великими латинськими літерами: А, В, С... Для деталей, які необхідно фарбувати перед складанням, вказано колір фарби: А, В, С... З'єднувати деталі за допомогою клею Plastic CEMENT 3991, 3992, 3999 або FIX 44601, 44602, 44607.

Вказівка для наклеювання декалей: вирізати з аркуша потрібні декалі (на схемі номери декалей вказано цифрами у квадратах); покласти їх у посуд з чистою водою приблизно на 1/2 хвилини; накласти декалі на модель, а потім зсунути з аркуша. Для кращого прилипання притиснути їх чистою тканиною.

Instructions

ATTENTION - Useful advice!

Read the instructions carefully prior to assembly. Remove parts from frame with a sharp knife or a pair of scissors and trim away excess plastic. Do not pull off parts. Numbers of parts are marked figures: 1, 2, 3... Frames, in which the part is situated, are marked by capital letters: A, B, C... For parts, which should be painted before mounting, are given colors of paint: A, B, C... Use plastic cement ONLY.

Directions for applying the decals: cut out from the sheet the necessary decals (numbers of decals are marked by figures in squares); plunge them into a vessel with pure water for about 1/2 minute; apply the decals on the kit, letting them slide from the paper. For a better adhesion, press them by means of clean rag.

Instruction

ACHTUNG - Ein nützlicher Rat!

Von der Montage die Zeichnung aufmerksam studieren. Die einzelnen Montageteile mit einem Messer oder einer Schere vom Spritzling sorgfältig entfernen. Nummern der Einzelteile sind als Ziffer: 1, 2, 3... Der Rahmen, in welchem sich der Einzelteil befindet, wird als grosser Latienbuchstabe angegeben: A, B, C... Für die Einzelteile, die vor der Montage zu färben sind, wird die Farbe des Farbstoffs angegeben: A, B, C... Bitte nur Plastikklebstoff verwenden.

Anweisungen für Abziehbilder-Anbringung: Die benötigten Abziehbilder vom Blatt abschneiden, in ein Glas reines Wasser für etwa 1/2 Minute eintauchen, auf das Modell legen und dann vom Papierbogen abnehmen. Um eine bessere Haftung zu erzielen, die Abziehbilder mit einem reinen Tuch andrücken.

клеїти
glue
kleben

не клеїти
don't glue
nicht kleben

вирізати
cut out
abschneiden

свердлити
drill
bohren

фарбувати
paint
färben

наклеїти декалі
apply decals
abziehbilder anbringen

можливий вибір варіантів
options
varianten

повторити для лівої(правої)сторони
repeat for port(starboard)side
wiederholen für linken(recht)seite

кількість операцій
number of working steps
anzahl der arbeitsschritte

HUMBROL

A

Темно-сірий
Dark Grey
Dunkelgrau, matt

B

Чорно-сталевий
Gunmetal
Eisen, metallic

C

Дюраль
Aluminium
Aluminium, metallic

D

Яскраво-червоний
Matt Scarlet
Scharlachrot, matt

E

Глянцевий
Matt Linen
Seide, matt

F

Темно-зелений
Matt WWI Green
WWI grün, matt

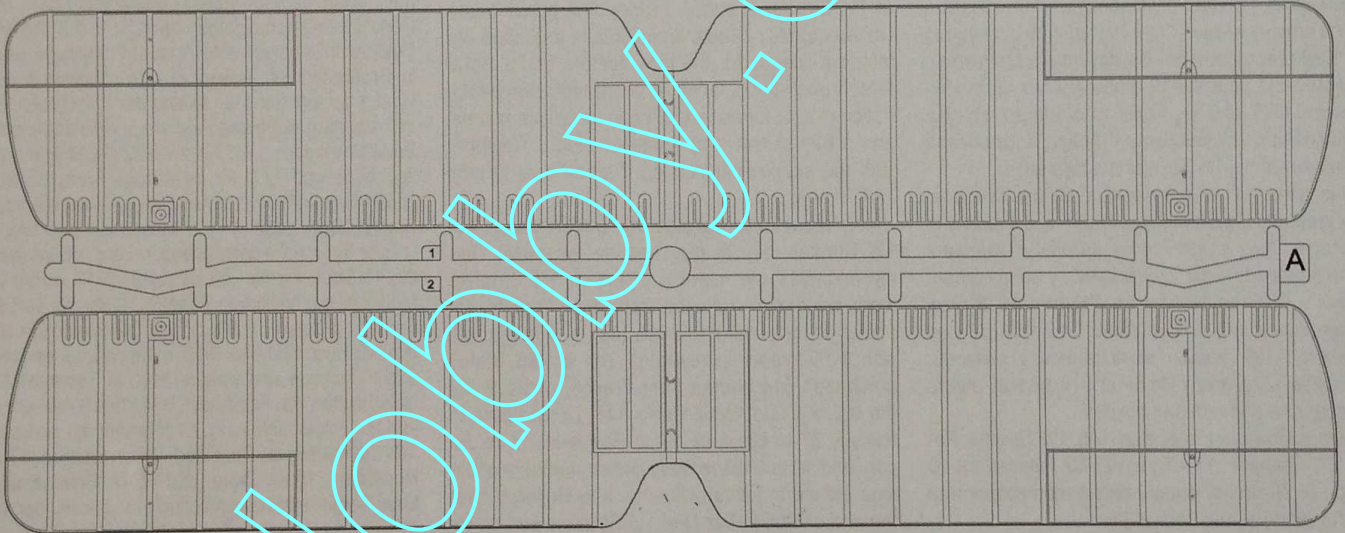
G

Натуральне дерево
Matt Natural Wood
Naturholz, matt

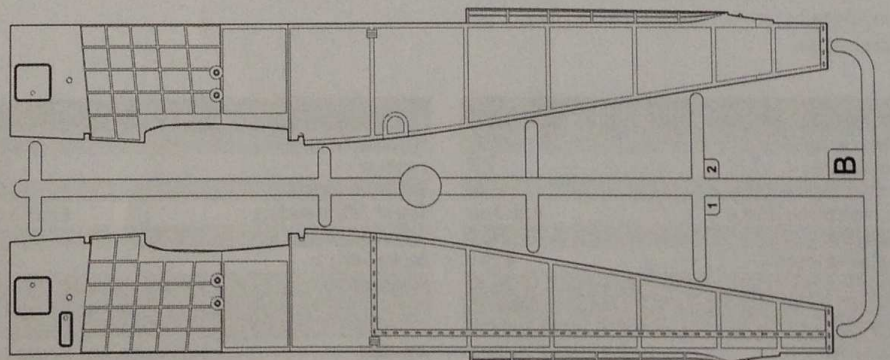
H

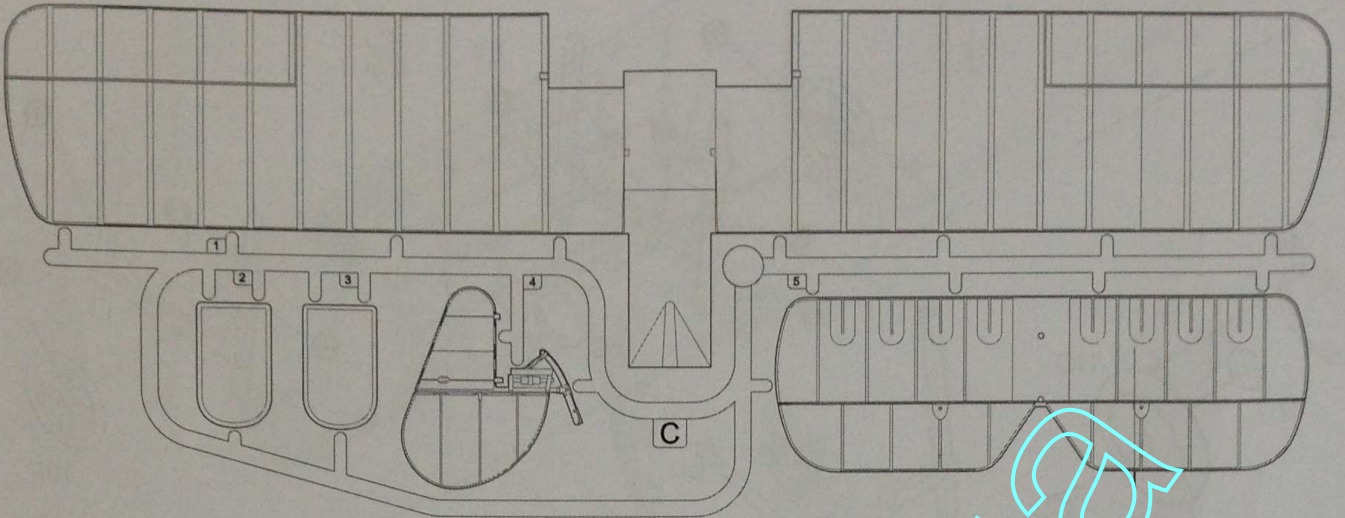
Червона шкіра
Red Leather
Rotbraun

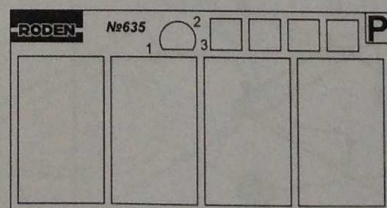
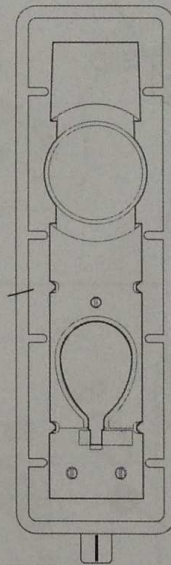
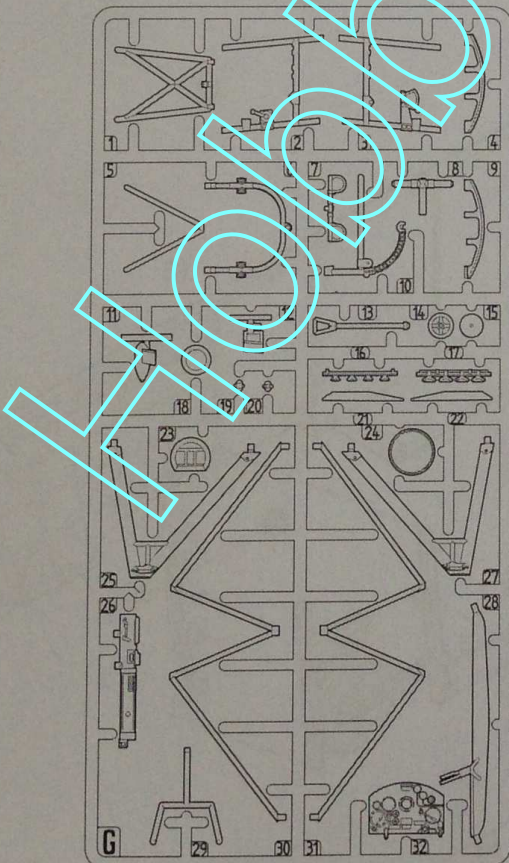
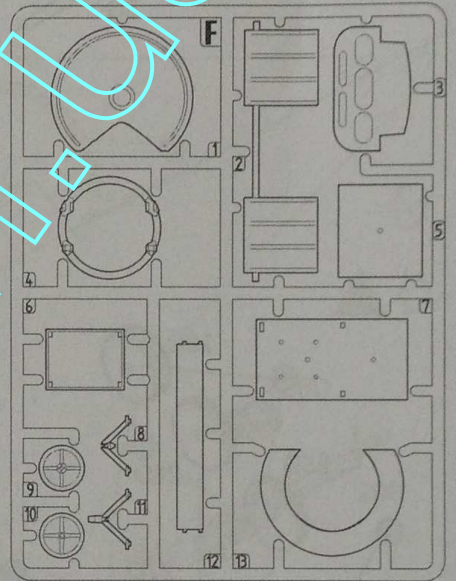
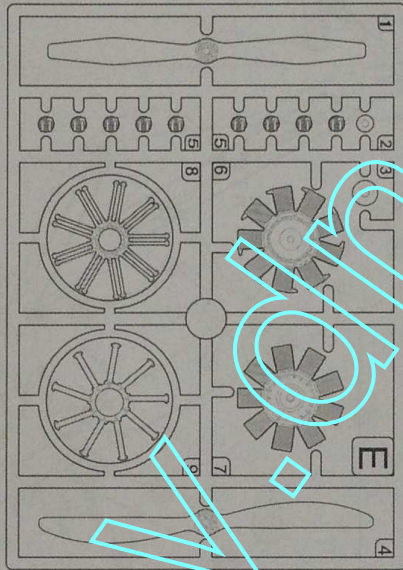
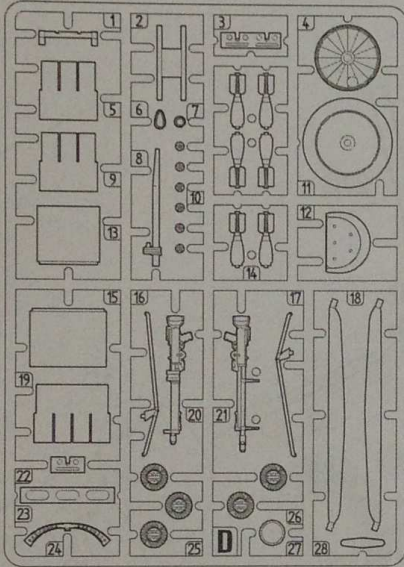
Комплектність іграшки:

Рамки – 10 шт. Інструкція – 1 шт. Декаль – 1 шт. Коробка – 1 шт. Деталі, що не використовуються –

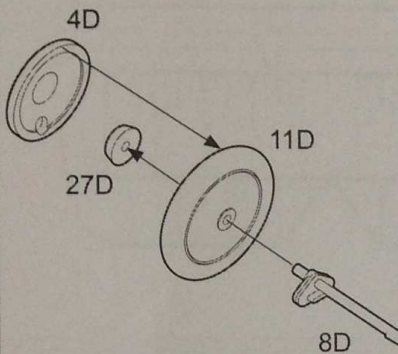

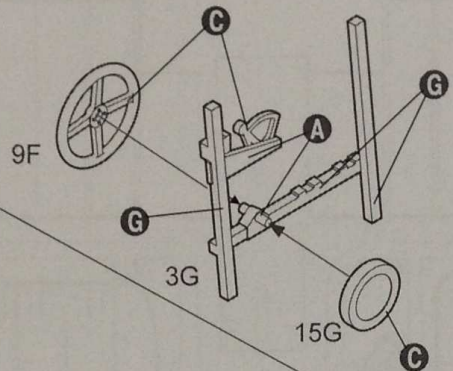
x2

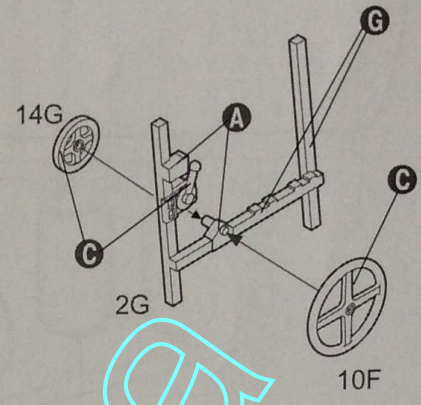
3

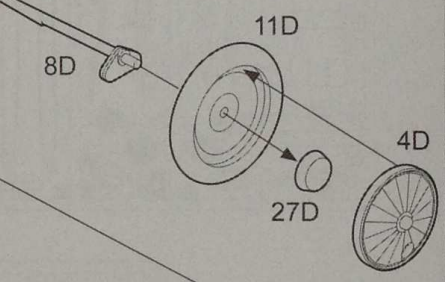
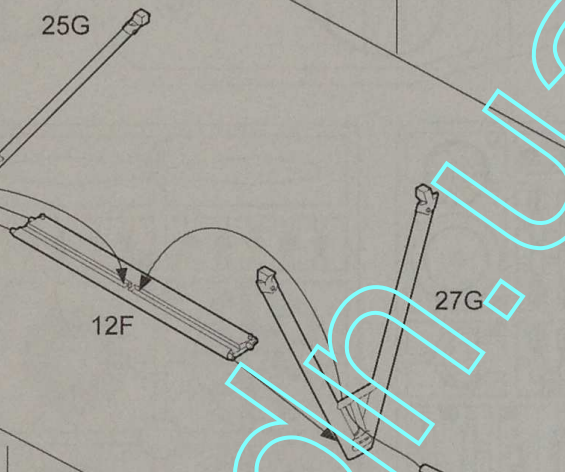
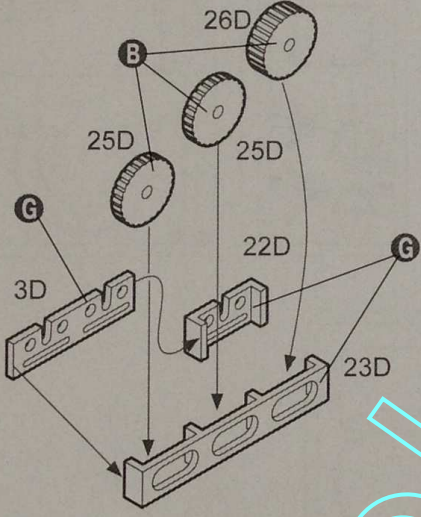
1

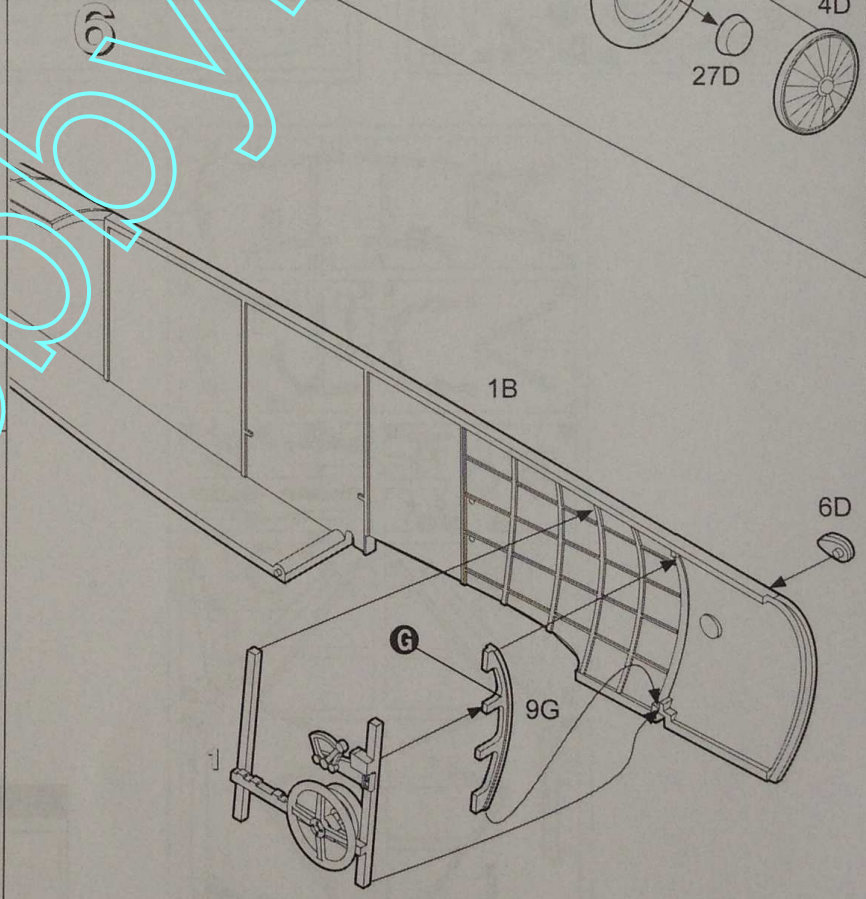
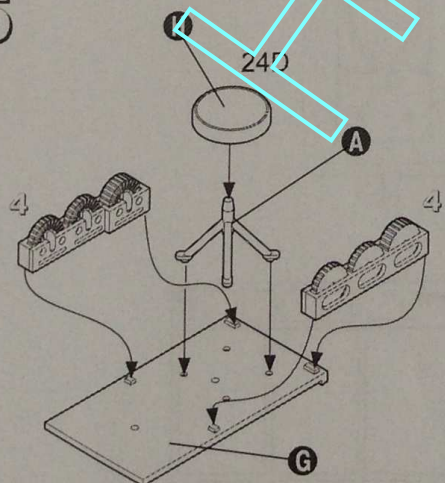
2

4 PS

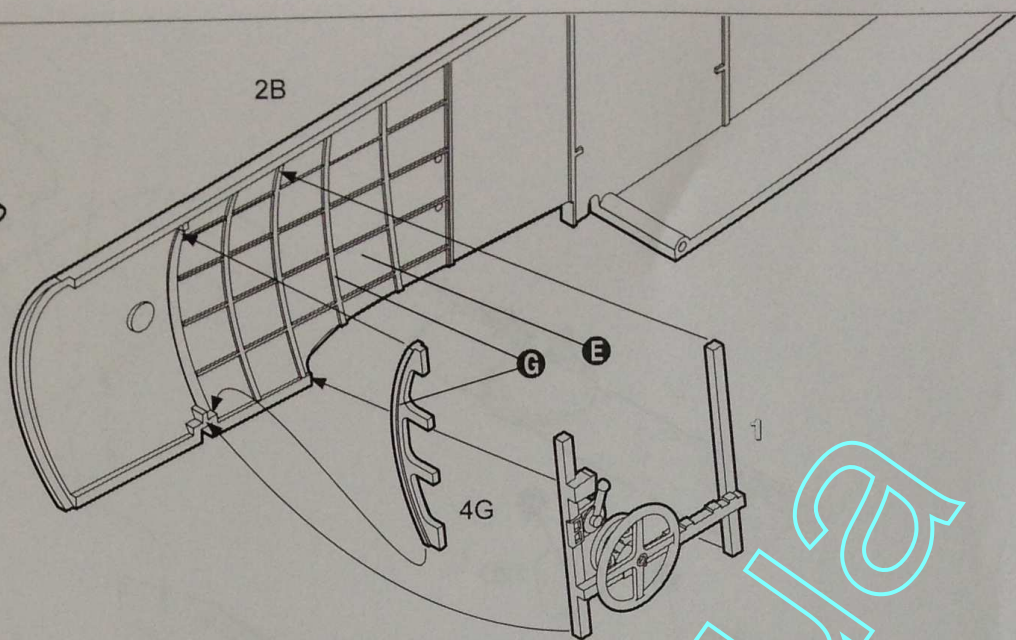
5

7

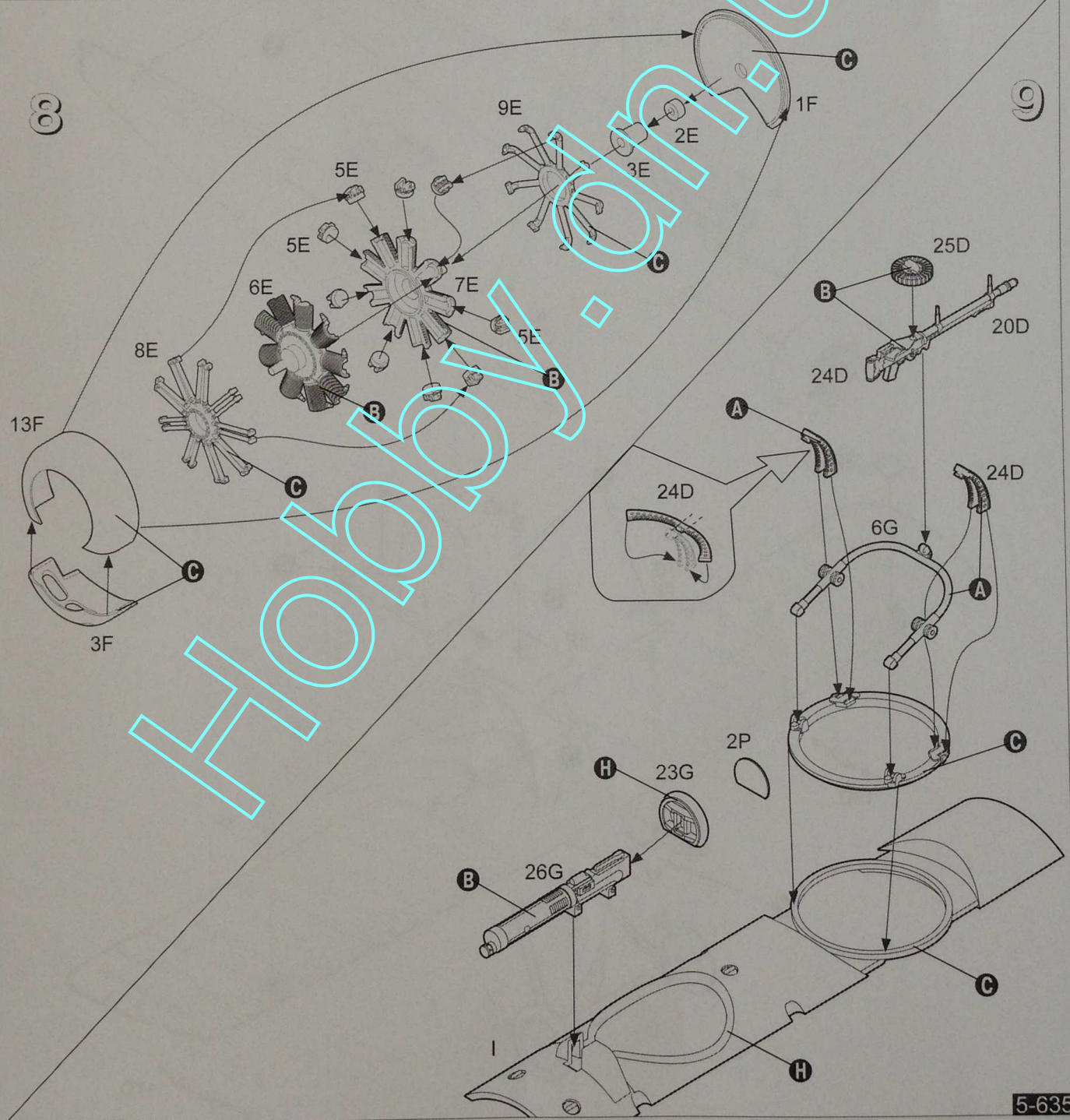
6D

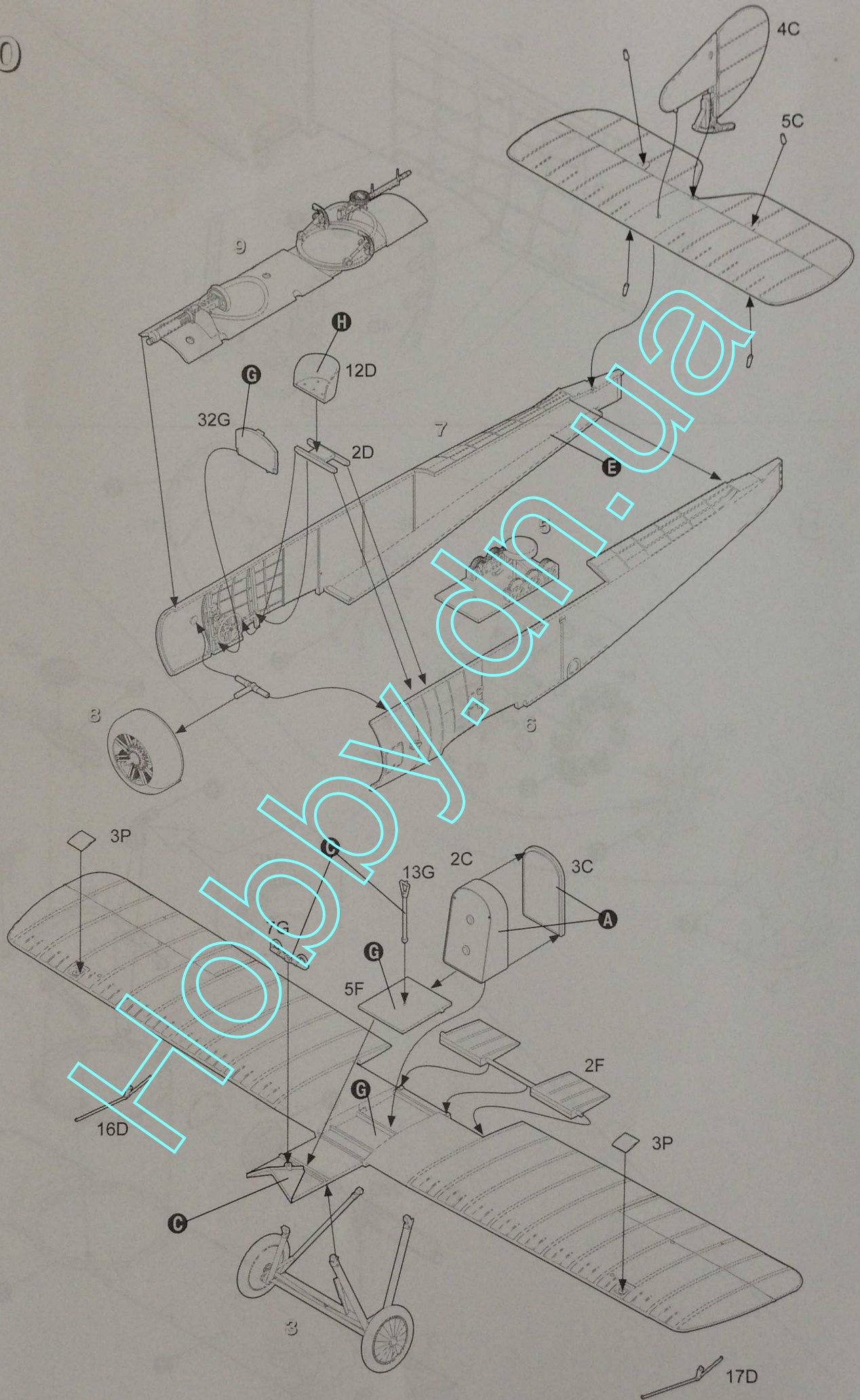
2B

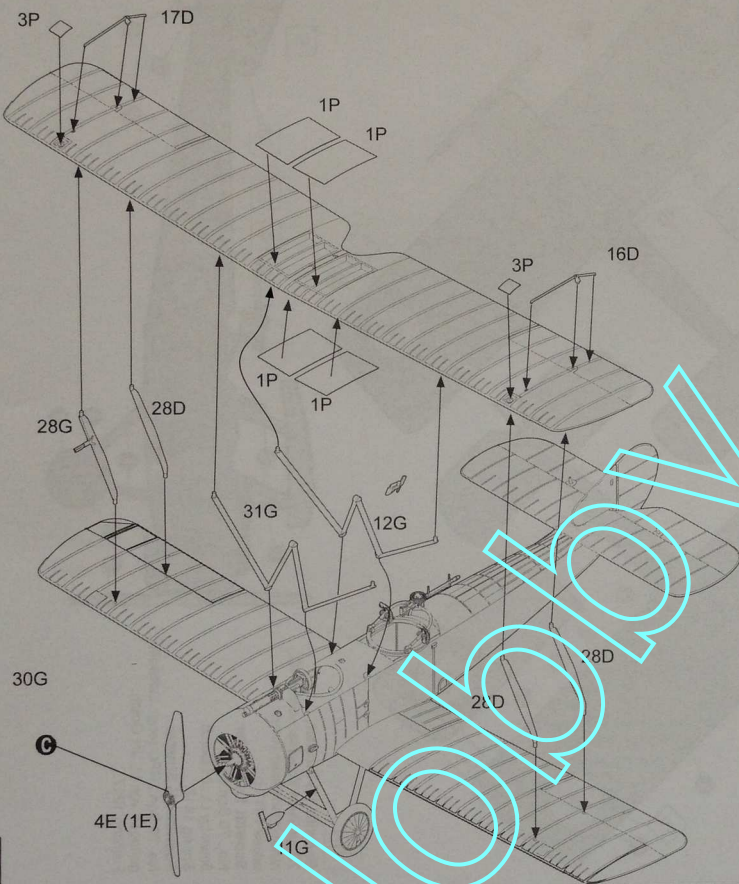
8

9

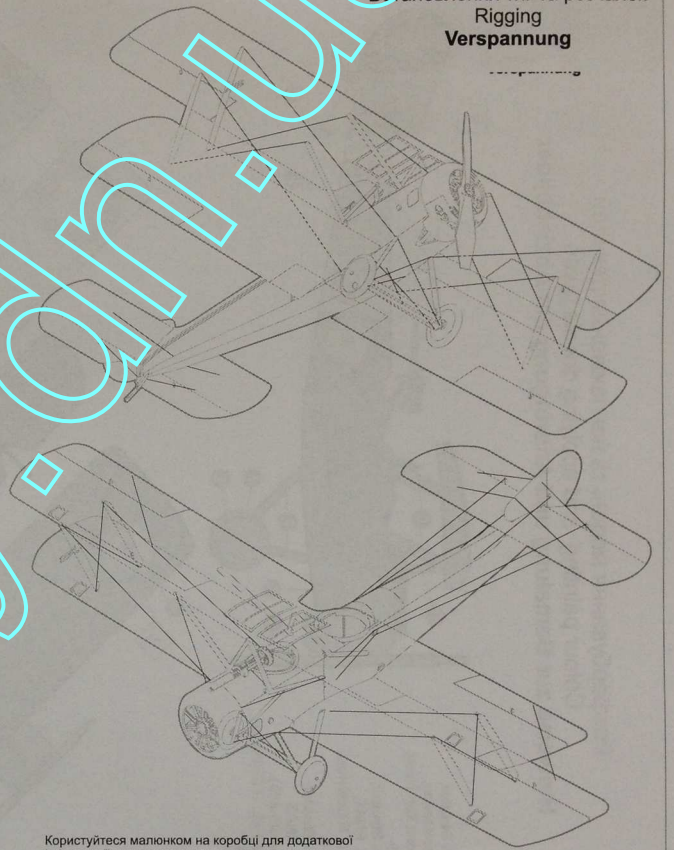

11

7-635

Встановлення тяг та розчалок
Rigging
Verspannung

Користуйтеся малюнком на коробці для додаткової інформації щодо встановлення тяг та розчалок.

Please use artwork on the box cover for additional information about rigging details.

Verwenden Sie bitte die Darstellungen auf der Verpackung für zusätzliche Hinweise zur Verspannung.

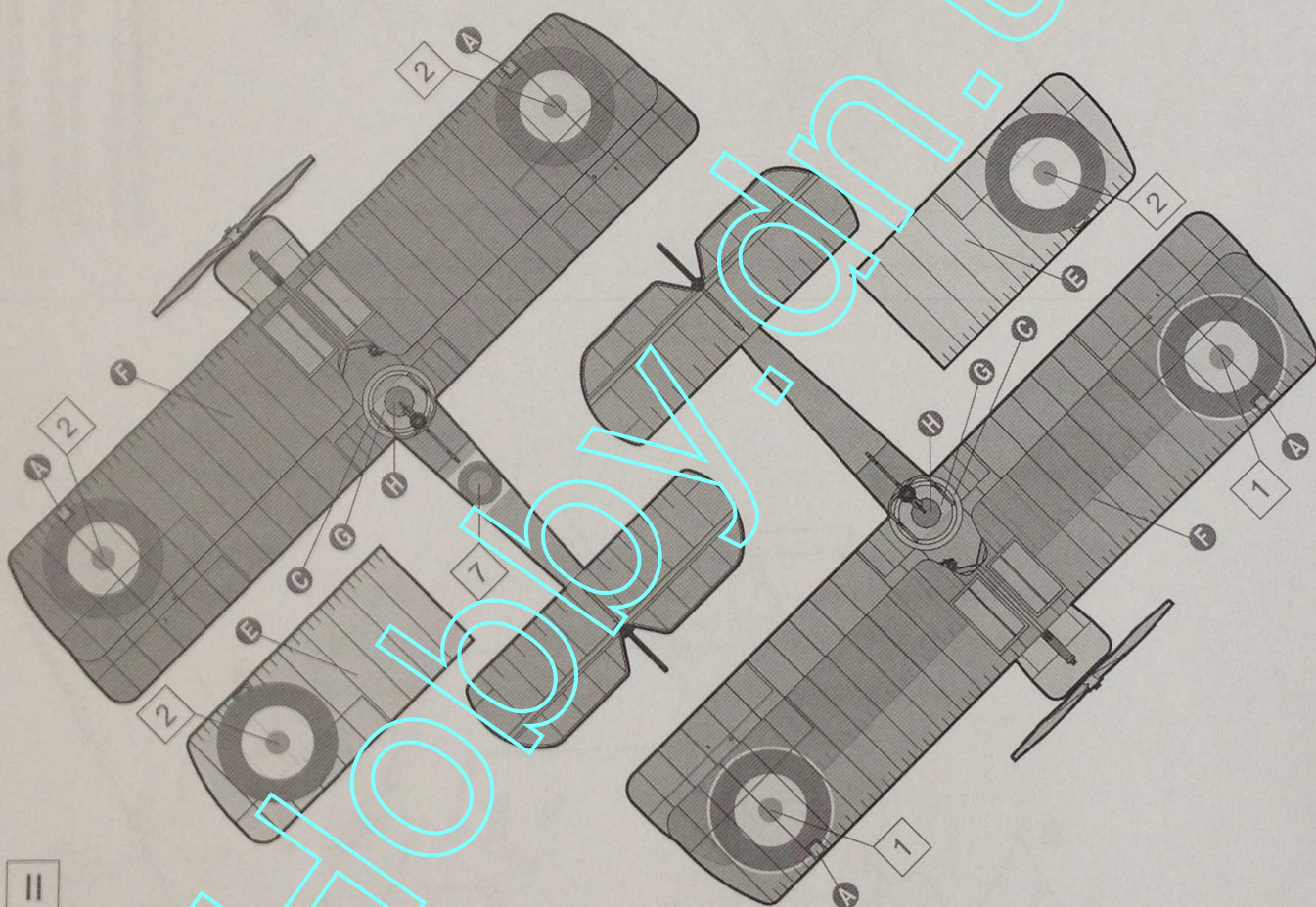
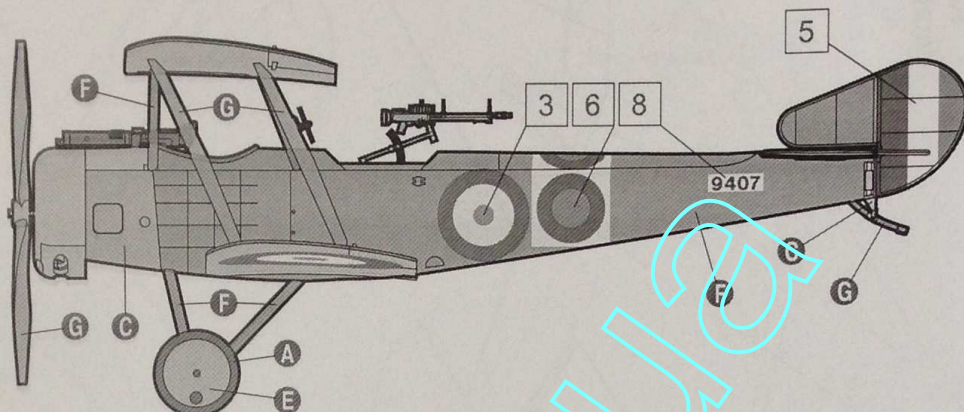
Розфарбування моделі та наклеювання декалей
 Colour painting and applying decals guide
 Hinweise zur Bemalung und Anbringung der Abziehbilder

I

Sopwith 1½ Strutter,
 3 морське авіакрило,
 пілот-Реймонд Коллішоу,
 осінь 1916 р.

Sopwith 1½ Strutter,
 No. 3 Wing, RNAS,
 flown by FSL. R Collishaw,
 Autumn 1916.

Sopwith 1½ Strutter,
 No. 3 Wing, RNAS
 (engl. Marineflieger),
 geflogen von FSL. R Collishaw,
 Herbst 1916.

II

Sopwith 1½ Strutter,
 70 дивізіон Королівських ВВС,
 пілот-лейтенант Готч,
 весна 1917 р.

Sopwith 1½ Strutter,
 No. 70 Sqn., RFC
 flown by Lt. JH Gotch,
 Spring 1917.

Sopwith 1½ Strutter,
 No. 70 Sqn., RFC (engl. Luftwaffe),
 geflogen von Lt. JH Gotch,
 Frühling 1917.

